

Van stencilapparaat naar drukpers

Drukkerij Argus 25 jaar

Op 1 mei 1981 opende drukkerij Argus haar deuren aan de Steven Hoogendijkstraat in de deelgemeente Feijenoord. "We zijn begonnen met een stencilapparaat in de kelder en een doka in de kast", aldus Cor de Bruijn, medeoprichter van de drukkerij, "computers hadden we destijds niet: daar hadden we slechts van gehoord."

Argus verzorgt sinds het ontstaan van Denkraam de vormgeving en druk van het magazine. Het jaar 2006 is een jaar waarin verschillende instellingen en organisaties waar Denkraam mee te maken heeft hun jubileum vieren. Eind augustus kreeg de redactie een uitnodiging binnen van onze drukker voor een receptie ter gelegenheid van 25-jarig jubileum. De redactie wilde echter meer dan dat: een kijkje achter de schermen van onze drukker en vormgever. Als we aankomen op de Nassauhaven zitten de mensen van Argus buiten voor de deur van de zon te genieten, met een

kop koffie en een sigaret. Met Cor de Bruijn en Wilko Klerk lopen we de ruimte van de drukkerij binnen. De lunchpauze is voorbij, het interview kan beginnen. "De eerste ideeën zijn al eind jaren 70 ontstaan", begint Cor het gesprek, "Het was een periode waarin veel mensen voor zichzelf begonnen, niet in loondienst wilden werken in een hiërarchisch ingesteld bedrijf. Arbeid is zelfbestuur, was het motto. In die tijd werkte ik bij een bedrijf in Schiedam. Niet dat het werk daar niet leuk was, maar ik wilde wat anders. In die tijd leerde ik John Liefting kennen, die zijn vervan-

gende dienstplicht vervulde bij de Staatsdrukkerij. Hij wilde iets voor zichzelf beginnen. Zo zijn we samen een drukkerij begonnen. Eerst in de bijkeuken van John, en in 1981 betrokken we ons eerste pandje."

Het eerste werk was voor kleine bedrijfjes, verenigingen en mensen uit de buurt. Veel van die bedrijfjes en verenigingen waren op de zelfde wijze ontstaan als Argus, en hebben zich destijds verenigd. In de loop der tijd is Argus uitgegroeid tot een drukkerij met vijf werknemers, en tot de klantenkring behoren nu onder andere het Landelijk Bureau

Racisme, Gezondheidscentra en de sociale advocatuur. Het werk beperkt zich niet tot het drukken, maar ook vormgeving en sinds kort het ontwerpen van websites behoort tot de werkzaamheden. "We werken veelal voor non-profit organisaties, zoals Denkraam", aldus Wilko Klerk, designer die met zijn 14 dienstjaren het kortst in dienst is bij Argus. "Ik ben de jongste bediende hier", grapt Wilko, die de lay-out van Denkraam verzorgt.

Het werk was destijds veel ambachtelijker. Alles ging met de hand. Teksten en foto's werden geknipt en geplakt, en de resultaten werden naast elkaar aan de muur gehangen. "Een kop verkeerd uitgelijnd en je kon de hele pagina weer helemaal opnieuw opmaken", aldus Cor, "en dat kostte veel tijd." "Nu kan je met computers alles makkelijk aanpassen, toen nog niet", vult Wilko aan, "vroeger liet je kleine foutjes zitten, het was gewoonweg te veel werk om alles weer aan te passen." Het verzorgen van de lay-out van Denkraam zou vroeger weken hebben geduurd, nu slechts enkele dagen.

"Een leuke opdracht die ik ooit gekregen heb, was van Bluf" aldus Cor, "Bluf was circa twintig jaar geleden een krakers-tijdschrift, dat destijds veel opschudding veroorzaakte. Er werden onder andere staatsgeheimen

in gepubliceerd. Hierdoor werd er door Bluf elke keer van een andere drukker gebruik gemaakt. Via het drukkersoverleg, waar we destijds aan deelnamen, kwam Bluf ook een keer bij ons. Het blad moest, in oplage van 4 á 5000 stuks, zo snel mogelijk gedrukt en gesorteerd worden. In ons kleine pand aan de Persoonsstraat, waar we destijds zaten, kwamen zeker 50 mensen langs om te helpen. Tafels en stoelen werden buiten gezet. Er werd hard gewerkt. Binnen een dag was het klaar. Het was een avontuurlijke tijd." Een andere leuke opdracht was het ontwerpen van een kwartetspel voor de gehandicaptenorganisatie MEE (voorheen R'go). "Het was een leuke opdracht. Ik had veel vrijheid om het kwartetspel zelf vorm te geven. De kaarten, waarop de verschillende handicaps worden weergegeven, heb ik zelf getekend en vormgegeven."

"Een mooie opdracht kreeg ik van een kunstenaar," vertelt Wilko, "er moest een catalogus gedrukt worden met het werk van een kunstenaar. Voor deze kunstenaar was het zijn levenswerk. Het vormgeven hiervan moest goed en mooi gebeuren. We hebben intensief samengewerkt om er een mooi product van te maken." Met enige trots laat Wilko de catalogus zien. "Creativiteit is voor mij belangrijk. Ik wil graag de tijd hebben om een mooi ontwerp te kunnen maken. Die tijd krijg je niet altijd van een opdrachtgever. Tegenwoordig moet het werk steeds sneller af. Je krijgt het gevoel dat je, als gevolg van de tijdsdruk, je werk niet áf

kan maken." Cor beaamt dit. "Iets kunnen maken is altijd leuk. Je krijgt het vertrouwen van iemand om er iets moois van te maken. Voor de toekomst willen we creatief kunnen blijven werken, misschien willen we nog wel meer creativiteit. We willen ook websites gaan ontwerpen, dit is ook een creatief proces. Binnenkort komt onze eigen nieuwe website online."

Argus werkt zo veel mogelijk milieuvriendelijk. Onlangs is er een plaatblicher aangeschaft die op thermische basis werkt in plaats van met chemicaliën. Dit spaart het milieu. Ook wordt er gewerkt met inkt en schoonmaakmiddelen op plantaardige basis. Voor het papier wordt gebruik gemaakt van kringlooppapier met keurmerk. Dit keurmerk zorgt ervoor, net als de Max Haveelaar koffie, dat het papier op milieuvriendelijke wijze geproduceerd wordt en dat de mensen er goed voor betaald worden. Milieubewust werken is belangrijk voor Argus, klanten worden hier ook op attent gemaakt. Investerings in nieuwe apparatuur en techniek zijn er ook op gericht om zo min mogelijk stappen in het productieproces te hebben, ook dit spaart het milieu. Ook zijn er plannen voor een nieuwe vierkleuren drukpers, hier moet echter nog voor gespaard worden. "Je weet hoe snel het gaat met de techniek", zegt Wilko, "wat vandaag nog nieuw en duur is, is morgen weer verouderd en de helft van de prijs. Toch gaat de kwaliteit vooruit." We krijgen nog een korte rondleiding door de drukkerij. We krijgen het door Argus ontworpen boek te zien, dat anderhalve week later op de jubileumreceptie officieel zal worden uitgereikt. Het is een historisch overzicht van de wijk Feijenoord. "We zijn hier eenmaal begonnen, en we zijn er gebleven", zegt Cor, "we wilden voor ons jubileum iets doen voor de buurt, een boek met de geschiedenis lag voor de hand. Feijenoord is een bedrijvige wijk, met veel geschiedenis. Dat hebben we geprobeerd in woord en beeld vast te leggen."

Bas van Bellen

Fotografie: Erwin Tukker